

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 211/2015
24.03.2015. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Драгише Ђорђевића, председника већа, Радмиле Драгичевић Дичић, Маје Ковачевић-Томић, Соње Павловић и Радослава Петровића, чланова већа, са саветником Врховног касационог суда Драганом Вуксановић, као записничарем, у кривичном предмету окр. Ђ.И. и др, због кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. у вези члана 33. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљених Ђ. и Б. И., адв. Ј.К., поднетом против правноснажних пресуда Апелационог суда у Новом Саду Кж1 2231/10 од 22.05.2012. године и Кж3 8/12 од 21.11.2014. године, у седници већа одржаној 24.03.2015. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости браниоца окривљених Ђ.И. и Б.И., поднет против правноснажних пресуда Апелационог суда у Новом Саду Кж1 2231/10 од 22.05.2012. године и Кж3 8/12 од 21.11.2014. године.

Образложење

Пресудом Окружног суда у Новом Саду К 75/08 од 03.11.2009. године, окр. Ђ. и Б. И., ослобођени су од оптужбе за кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 3. у вези става 1. и 4. КЗ, кривично дело фалсификовање исправе из члана 233. став 1. КЗ РС и кривично дело навођење на оверавање неистинитог садржаја из члана 235. став 1. КЗ РС.

Одлучујући о жалби Окружног јавног тужиоца у Новом Саду, Апелациони суд у Новом Саду је пресудом Кж1 2231/10 од 22.05.2012. године, уважењем жалбе, преиначио првостепену пресуду и према окривљенима Ђ. и Б. И. одбио оптужбу за кривично дело фалсификовање исправе из члана 355. став 1. КЗ и кривично дело навођење на оверавање неистинитог садржаја из члана 358. став 1. КЗ, док је окривљене огласио кривим за кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. стаа 3. у вези става 1. и 4. у вези члана 33. КЗ и осудио окр. Б.И. на казну затвора у трајању од једне године и четири месеца а окр. Ђ.И. на казну затвора у трајању од 10 месеци.

Одлучујући о жалби браниоца окривљених, Апелациони суд у Новом Саду, као суд трећег степена, пресудом Кж3 8/12 од 21.11.2014. године, поводом жалбе а по службеној дужности, преиначио је другостепену пресуду у

осуђујућем делу и кривичноправне радње окривљених за које су том пресудом оглашени кривим правно квалификовао као кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. КЗ и осудио окр. Б.И. на казну затвора у трајању од једне године и четири месеца, а окр. Ђ.И. на казну затвора у трајању од десет месеци, која казна ће се извршити у просторијама у којима окривљени станује, док је жалба брталанаца окривљених одбијена као неоснована а другостепена пресуда у непреиначеном делу потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда Апелационог суда у Новом Саду захтев за заштиту законитости поднео је бранилац окривљених Ђ. и Б. И., адв. Ј.К., због повреде закона из члана 439. став 1. тачка 2. ЗКП и битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1. ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд захтев усвоји и наведене пресуде преиначи тако што ће окр. Б.И. ослободити од оптужбе, а у односу на окр. Ђ.И., одбити оптужбу или да обе пресуде укине и предмет врати првостепеном суду на поновни поступак.

Након што је примерак захтева за заштиту законитости, у смислу члана 488. став 1. ЗКП, доставио Републичком јавном тужиоцу, Врховни касациони суд је одржао седницу већа о којој, у смислу члана 488. став 2. ЗКП, није обавестио јавног тужиоца и браниоца, јер веће није нашло да би њихово присуство седници било од значаја за доношење одлуке.

На седници већа Врховни касациони суд је размотрио списе предмета са пресудама против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је по оцени навода у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости је неоснован.

Бранилац окривљених у захтеву наводи да је побијаним пресудама на штету окривљених повређен закон, односно, да је на чињенично стање утврђено у правноснажној одлуци погрешно примењен закон - 439. тачка 2. ЗКП. Према наводима захтева, наведена повреда учињена је тиме што на окривљене није примењен блажи кривични закон а осуђени су за кривично дело које у време извршења није ни било прописано као кривично дело. Окривљени су од стране јавног тужиоца гоњени за кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 3. у вези става 1. КЗ и тужилац није мењао својство окривљених као службених лица већ је суд у изреци пресуде начинио измену „службеног у одговорно лице“, при чему, окр. Б.И. уопште није имао својство одговорног лица. Осим тога, према захтеву, кривични закон је повређен и тиме што је суд сабрао износе по више рачуна и добио износ који прелази 1.500.000,00 динара, колико је потребно за квалификацију дела по ставу 3. члана 234. КЗ, а сабирање износа се врши да би се добило продужено кривично дело. Међутим, продужено кривично дело је у кривично законодавство уведено тек 2006. године а до тада се квалификација код продуженог дела одређивала према најтежем делу које улази у састав продуженог кривичног дела, а не сабирањем износа, па како у конкретном случају највећи појединачни рачун износи 797.220,00 динара, дело окривљених није могло бити квалификовано по ставу 3 члана 234. КЗ. Према захтеву, на ову кривичноправну ствар се морао применити Кривични закон Републике Србије („Службени гласник Републике Србије“ број 67/03), као најблажи за окривљене и

дело окривљених је могло бити квалификовано само као кривично дело из члана 242. став 2. у вези става 1. КЗ РС.

Изнете наводе захтева Врховни касациони суд оцењује неоснованим из следећих разлога:

Пре свега неоснован је навод захтева да су окривљени оптужени да су дело извршили као службена лица а не као одговорна лица и да посебно окр. Б.И. није могао имати то својство.

Ово из разлога што су окривљени и оптужени да су кривично дело извршили као одговорна лица и то окр. Ђ.И. као директор и оснивач предузећа, а окр. Б.И. као лице коме је окр. Ђ. фактички поверио обављање комерцијалних послова, а под појмом одговорног лица, иначе, подразумева се лице које врши одређене послове на основу закона, прописа или овлашћења као и лице коме је фактички поверено обављање тих послова, што је и овде случај са окр. Б.И.

Оптужницом ОЈТ у Новом Саду Кт 93/02 од 11.05.2004. године које је више пута прецизирана, а последњи пут 21.10.2008. године окривљенима је, између осталих, стављено на терет извршење кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 3. у вези става 1. и 4. КЗ.

Одредбом члана 359. став 1. КЗ прописано је да извршилац кривичног дела злоупотреба службеног положаја може бити службено или одговорно лице које искоришћавањем свог службеног положаја или овлашћења, прекорачења границе свог службеног овлашћења или невршењем своје службене дужности, прибави себи или другом физичком или правном лицу какву корист, другом нанесе штету или теже повреди права другог, а ставом 3. наведеног члана – ако вредност прибављене имовинске користи прелази износ од 1.500,00 динара.

Дакле, учинилац кривичног дела из члана 359. КЗ може имати својство службеног или својство одговорног лица. Законом о изменама и допунама Кривичног законика од 24.12.2012. године објављеном у „Службеном гласнику РС“ број 121/2012, који су у односу на чланове 21. и 35. наведеног закона примењује од 15.04.2013. године, кривично дело злоупотреба службеног положаја „подељена је у два кривична дела“. При томе, подела је извршена према својству учиниоца и овлашћењима која им припадају и то на кривично дело злоупотреба службеног положаја кажњива по члану 359. КЗ и кривично дело злоупотреба положаја и одговорног лица кажњива по члану 234. КЗ.

Кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. КЗ измењено је само утолико што су у дело одредбе става 1. брисане речи „или одговорно“, те од наведених измена извршилаца овог кривичног дела може бити само службено лице. Истовремено одредбе које се односе на злоупотребу положаја и кривицу одговорног лица, овим изменама издвојене су у посебно кривично дело – кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. КЗ, чији је заштитни објекат привредно пословање и имовина у том пословању, али је радња кривичног дела остала неизмењена.

Наведеним изменама, у кривични законик је унето кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица које задржава јасан континуитет са

кривичним делом злоупотреба службеног положаја у случају да се као извршилац јавља одговорно лице. Увођење кривичног дела из члана 234. КЗ је последица потребе да се направи разлика између одговорног и службеног лица. Како кривично дело из члана 234. КЗ и поред наведених разлика у свом законском опису има иста обележја као и кривична дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. КЗ и то пре свега радње извршења, то наведеним изменама није извршена декриминализација кривичног дела злоупотреба положаја службеног лица већ је само сужена криминална зона у односу на раније одредбе. Стога се не могу прихватити као основани наводи у захтеву за заштиту законитости да кривично дело за које су окривљени оглашени кривим није постојало у време извршења дела.

Имајући у виду наведено, као и да је за кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. КЗ прописана казна затвора од две до 10 година, то је исто блаже за учиниоца од кривичног дела из члана 359. став 3. КЗ, за које је прописана казна затвора од две до 12 година, па је сходно одредби члана 5. став 2. КЗ, по оцени Врховног касационог суда, Апелациони суд у Новом Саду, као суд трећег степена, правилно применио кривични закон када је радње окривљених Ђ. и Б. И. квалификовао као кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. КЗ. Иначе, наводи захтева о продуженом кривичном делу су без утицаја, јер окривљенима никад није ни било стављено на терет извршење продуженог кривичног дела.

Бранилац окривљених у захтеву наводи и да је другостепени суд у односу на окр. Ђ.И. учинио битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1. ЗКП, јер постоји околност која трајно искључује кривично гоњење. Међутим, у образложењу захтева бранилац наводи да је суду достављена медицинска документација да је код окр. Ђ.И. наступило душевно обољење, да је суд наложио вештачење али да до вештачења никада није дошло јер окривљени у више наврата није приступио на заказани преглед, па је одлучна чињеница способности окривљеног да учествује у поступку остала недоказана.

Овим наводима бранилац у суштини оспорава утврђено чињенично стање, што сходно одредби члана 485. став 4.ЗКП не представља законски разлог из кога је дозвољено поднети захтев за заштиту законитости.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је, на основу одредбе члана 491. став 1. ЗКП, одлучио као у изреци ове пресуде.

**Записничар - саветник
Драгана Вуксановић,с.р.**

**Председник већа-судија
Драгиша Ђорђевић,с.р.**